Mnenje Evropskega odbora regij – Sklad za pravični prehod

(2020/C 324/11)

Glavni poročevalec: Vojko OBERSNEL (HR/PES), član lokalnega izvršnega organa Reke

Referenčni dokumenti:

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod

COM(2020) 22 final

Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume

COM(2020) 23 final

Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod

COM(2020) 460 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod

COM(2020) 22 final

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Da bi se zagotovila prožnost pri načrtovanju sredstev SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, bi moralo biti mogoče pripraviti samostojen program SPP ali sredstva iz SPP načrtovati znotraj ene ali več namenskih prednostnih nalog v okviru programa, ki ga podpira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad plus (ESS+) ali Kohezijski sklad. V skladu s členom 21a Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] bi ***bilo treba*** sredstva SPP ***okrepiti*** z dopolnilnimi sredstvi iz ESRR in ESS+. Zadevni zneski, preneseni iz ESRR in ESS+, bi morali biti skladni z vrsto operacij, določenih v območnih načrtih za pravični prehod.	Da bi se zagotovila prožnost pri načrtovanju sredstev SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, bi moralo biti mogoče pripraviti samostojen program SPP ali sredstva iz SPP načrtovati znotraj ene ali več namenskih prednostnih nalog v okviru programa, ki ga podpira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad plus (ESS+) ali Kohezijski sklad. V skladu s členom 21a Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] bi ***lahko*** sredstva SPP ***okrepili*** z dopolnilnimi sredstvi iz ESRR in ESS+. Zadevni zneski, preneseni iz ESRR in ESS+, bi morali biti skladni z vrsto operacij, določenih v območnih načrtih za pravični prehod.

Obrazložitev

SPP je politični predlog, ki bi moral biti le dopolnilo obstoječega kohezijskega proračuna. Večino dejavnosti, za katere je bilo predlagano, da jih podpira SPP (člen 4), bi bilo v praksi mogoče financirati že prek ESRR in ESS+ v okviru ciljev politike 1 in 2.

Predlog spremembe 2

Člen 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V skladu z drugim pododstavkom člena [4(1)] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] SPP prispeva k enotnemu specifičnemu cilju „glede omogočanja regijam in ljudem, da obravnavajo socialne gospodarske in okoljske učinke prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo“.	V skladu z drugim pododstavkom člena [4(1)] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] SPP prispeva k enotnemu specifičnemu cilju „glede omogočanja regijam in ljudem, da obravnavajo socialne gospodarske in okoljske učinke prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo“***, v skladu s cilji Pariškega sporazuma, ciljem EU, da do leta 2050 postane podnebno nevtralna, ter cilji glede zmanjšanja emisij do leta 2030***.

Obrazložitev

Cilji sklada bi morali biti jasno povezani s cilji Pariškega sporazuma, ciljem EU, da do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost, ter cilji glede zmanjšanja emisij do leta 2030.

Predlog spremembe 3

Člen 3(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. SPP ***podpira cilj „naložbe za delovna mesta in rast“ v vseh državah članicah***.	1. SPP ***financira socialne, družbeno-gospodarske in okoljske posledice prehoda v prizadetih regijah ali dejavnostih***.

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 4

Člen 4(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. V skladu z odstavkom 1 SPP podpira ***izključno*** naslednje dejavnosti:	2. V skladu z odstavkom 1 SPP podpira naslednje dejavnosti:
(a) produktivne naložbe v MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ki vodijo h gospodarski diverzifikaciji in preusmeritvi;	(a) produktivne ***in trajnostne*** naložbe v MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ki vodijo h gospodarski diverzifikaciji in preusmeritvi;
(b) naložbe v ustanavljanje novih podjetij, tudi z uporabo podjetniških inkubatorjev in storitev svetovanja;	(b) naložbe v ustanavljanje novih podjetij, ***pomembnih za prehod na trajnostni razvoj,*** tudi z uporabo podjetniških inkubatorjev in storitev svetovanja;

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(c) naložbe v raziskovalne in inovacijske dejavnosti ter v spodbujanje prenosa naprednih tehnologij;	(c) naložbe v ***trajnostne*** raziskovalne in inovacijske dejavnosti ter v spodbujanje prenosa naprednih tehnologij;
(d) naložbe v uvajanje tehnologije in nameščanje infrastrukture za cenovno dostopno čisto energijo, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije;	(d) naložbe v uvajanje tehnologije in nameščanje ***socialne*** infrastrukture za cenovno dostopno čisto***, varno in trajnostno*** energijo, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije;
(***e***) naložbe v digitalizacijo in digitalno povezljivost;	***(e) naložbe v podporo izvajanju Direktive EU 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (člen 15(3)), Direktive EU 2010/31 o energetski učinkovitosti stavb (člena 9 in 11) in Direktive EU 2012/27 o energetski učinkovitosti (člen 14(4));***
(***f***) naložbe v obnovo in dekontaminacijo območij, sanacijo tal za rabo in projekte za spremembo namena;	(***f***) naložbe v digitalizacijo in digitalno povezljivost;
(***g***) naložbe za krepitev krožnega gospodarstva, tudi s preprečevanjem odpadkov, zmanjšanjem obsega, učinkovito rabo virov, ponovno uporabo, popravilom in recikliranjem;	(***g***) naložbe v obnovo in dekontaminacijo območij, sanacijo tal za rabo in projekte za spremembo namena ***v skladu z načelom „onesnaževalec plača“, kot je opredeljeno v členu 2(122) Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe***;
(***h***) izpopolnjevanje in prekvalificiranje ***delavcev***;	(***h***) naložbe za krepitev krožnega gospodarstva, tudi s preprečevanjem odpadkov, zmanjšanjem obsega, učinkovito rabo virov, ponovno uporabo, popravilom in recikliranjem;
(***i***) pomoč iskalcem zaposlitve pri iskanju zaposlitve;	(***i***) izpopolnjevanje in prekvalificiranje ***delovne sile***;
(***j***) dejavno vključevanje iskalcev zaposlitve;	(***j***) pomoč iskalcem zaposlitve pri iskanju zaposlitve;
(***k***) tehnična pomoč.	(***k***) dejavno vključevanje iskalcev zaposlitve;
	(l) kakršne koli druge specifične dejavnosti, o katerih se dogovorijo lokalne in regionalne oblasti, pristojne za zadevno območje, država članica in Evropska komisija, ki so skladne s strategijami lokalnega razvoja in prispevajo k prehodu na ogljično nevtralno gospodarstvo EU do leta 2050;
	(***m***) tehnična pomoč.

Obrazložitev

— Pri vseh naložbah v varstvo okolja bi bilo treba upoštevati pravilo, da mora stroške ukrepov za obvladovanje onesnaževanja kriti stran, ki je onesnaževanje povzročila.

— Izpopolnjevanje in prekvalificiranje ne bi smela biti na voljo le delavcem; tudi brezposelne, iskalce zaposlitve itd. bi bilo treba usposabljati za delovna mesta v zelenem gospodarstvu.

— Zagotoviti je treba večjo prožnost pri izbiri projekta, ki bo prejel podporo, če se lokalne in regionalne oblasti na zadevnem območju, država članica in Komisija strinjajo.

Predlog spremembe 5

Člen 5(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
a) razgradnje ***ali*** gradnje jedrskih elektrarn;	a) razgradnje ***in*** gradnje jedrskih elektrarn ***ali kakršnih koli drugih naložb v jedrske elektrarne***;

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 6

Člen 5(d)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
d) naložb, povezanih s proizvodnjo, predelavo, distribucijo, skladiščenjem ali zgorevanjem fosilnih goriv;	d) naložb, povezanih s ***pridobivanjem,*** proizvodnjo, predelavo, distribucijo, skladiščenjem ali zgorevanjem fosilnih goriv***, vključno z odpiranjem novih premogovnikov***;

Obrazložitev

SPP ne bi smel podpirati (ponovnega) odpiranja premogovnikov, vendar se ta omejitev ne sme razširiti na druge vrste rudarjenja (kovine, industrijski minerali, okrasne kamnine itd.), saj ta gospodarska dejavnost ustvarja kakovostna in trajna delovna mesta.

Predlog spremembe 7

Na koncu člena 5 se doda nov odstavek:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Operacije v regijah na ravni NUTS 3, v katerih se med trajanjem programa na podlagi območnega načrta za pravični prehod načrtuje odprtje novega premogovnika, rudnika lignita ali rudnika oljnega skrilavca ali izkopavališča šote ali ponovno odprtje začasno opuščenega premogovnika, rudnika lignita ali rudnika oljnega skrilavca ali izkopavališča šote, niso upravičene do podpore.

Obrazložitev

Podpora je namenjena pomoči pri prehodu na ogljično nevtralno gospodarstvo, kar izključuje odpiranje novih rudnikov in/ali izkopavališč šote ali ponovno odpiranje že obstoječih.

Predlog spremembe 8

Člen 6(1), drugi odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija program odobri le, če je opredelitev območij, ki jih je proces prehoda najbolj prizadel, v zadevnem območnem načrtu za pravični prehod ustrezno utemeljena, zadevni območni načrt za pravični prehod pa je skladen **z** nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom zadevne države članice.	Komisija program odobri le, če je opredelitev območij, ki jih je proces prehoda najbolj prizadel, v zadevnem območnem načrtu za pravični prehod ustrezno utemeljena, zadevni območni načrt za pravični prehod pa ***vsebuje zavezo za izpolnitev ciljev Pariškega sporazuma, cilja EU, da do leta 2050 postane podnebno nevtralna, in ciljev glede zmanjšanja emisij do leta 2030 ter*** je skladen ***s teritorialnimi strategijami iz člena [23] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah],*** nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom zadevne države članice ***ter evropskim stebrom socialnih pravic***.

Predlog spremembe 9

Člen 6(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Prednostna naloga ali prednostne naloge SPP zajemajo sredstva SPP, ki predstavljajo celoto ali del dodelitev za države članice in sredstev, ***prenesenih*** v skladu s členom [21a] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah]. ***Skupni znesek*** sredstev ESRR in ESS+, prenesen ***na prednostno nalogo*** SPP, ***je najmanj enak enainpolkratniku*** zneska podpore iz SPP za to prednostno nalogo***, vendar ne presega trikratnika navedenega zneska***.	Prednostna naloga ali prednostne naloge SPP zajemajo sredstva SPP, ki predstavljajo celoto ali del dodelitev za države članice in sredstev, ***za katera se lahko organi upravljanja odločijo, da jih prenesejo*** v skladu s členom [21a] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah]. ***Znesek*** sredstev ESRR in ESS+, prenesen ***v*** SPP, ***ne presega enainpolkratnika*** zneska podpore iz SPP za to prednostno nalogo.

Obrazložitev

Državam članicam bi bilo treba zagotoviti večjo prožnost pri odločanju o zneskih, ki se prenesejo iz ESRR in ESS+ v SPP. To bi tudi omejilo morebitne sprostitve sredstev v primeru slabe absorpcijske sposobnosti na najbolj prizadetih območjih.

Predlog spremembe 10

Na koncu člena 6(2) se doda nov pododstavek:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Komisija odobri prenose sredstev ESRR in ESS+ na prednostno nalogo SPP samo, če skupni znesek prenosa ne presega 20 % začetnih dodelitev sredstev operativnega programa iz ESRR in iz ESS+ (računano za posamezni sklad).

Obrazložitev

Uskladitev zakonodajnega besedila z obrazložitvenim memorandumom.

Predlog spremembe 11

Člen 7(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. Države članice skupaj z ustreznimi organi zadevnih območij pripravijo enega ali več območnih načrtov za pravični prehod, ki pokrivajo eno ali več prizadetih območij, ki ustrezajo ravni ***3*** po skupni klasifikaciji statističnih teritorialnih enot (v nadaljnjem besedilu: regije na ravni NUTS ***3***) iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1059/2003, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 868/2014, ali dele teh regij, v skladu s predlogo iz Priloge II. To morajo biti to območja, ki so najbolj prizadeta z vidika gospodarskih in socialnih učinkov prehoda, zlasti glede pričakovane izgube delovnih mest v proizvodnji in uporabi fosilnih goriv ter potreb po preoblikovanju proizvodnih procesov industrijskih obratov z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov.	1. Države članice skupaj z ustreznimi organi zadevnih območij pripravijo enega ali več območnih načrtov za pravični prehod, ki pokrivajo eno ali več prizadetih območij, ki ustrezajo ravni ***2*** po skupni klasifikaciji statističnih teritorialnih enot (v nadaljnjem besedilu: regije na ravni NUTS ***2***) iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1059/2003, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 868/2014, ali dele teh regij, v skladu s predlogo iz Priloge II. To morajo biti to območja, ki so najbolj prizadeta z vidika gospodarskih in socialnih učinkov prehoda, zlasti glede pričakovane izgube delovnih mest v proizvodnji in uporabi fosilnih goriv ter potreb po preoblikovanju proizvodnih procesov industrijskih obratov z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov.

Obrazložitev

Negativni učinki prelivanja, ki jih bo prinesel prehod, ne bodo omejeni le na ozemlja na ravni NUTS 3, temveč bodo zelo verjetno prizadeli tudi sosednja območja. Zato in za poenostavitev upravljanja se zdi primerneje podporo usmeriti v regije na ravni NUTS 2.

Predlog spremembe 12

Člen 7(2), točka (b) (novo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	(b) (novo) jasna zaveza socialno pravičnemu in poštenemu zelenemu prehodu v okviru izvajanja Pariškega sporazuma;

Obrazložitev

Kot je Evropski svet poudaril 18. oktobra 2019, bi se smeli območni načrti za pravični prehod odobriti le, če vsebujejo jasno zavezo ciljem Pariškega sporazuma.

Predlog spremembe 13

Člen 7(2), točka (c) (novo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	(c) (novo) jasna zaveza cilju, da EU do leta 2050 postane podnebno nevtralna in da do leta 2030 doseže svoje cilje glede zmanjšanja emisij;

Obrazložitev

Kot je Evropski svet poudaril 12. decembra 2019, bi se smeli območni načrti za pravični prehod odobriti le, če vsebujejo jasno zavezo cilju, da EU do leta 2050 postane podnebno nevtralna in da do leta 2030 doseže svoje cilje glede zmanjšanja emisij.

Predlog spremembe 14

Člen 7(2), točka (c)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
c) ocena izzivov, s katerimi se pri prehodu soočajo najbolj prizadeta območja, vključno s socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi učinki prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo, v kateri so opredeljeni potencialno število prizadetih in izgubljenih delovnih mest, razvojne potrebe ter cilji, ki jih je treba doseči do leta 2030, povezani s preoblikovanjem ali zaprtjem dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov na teh območjih;	c) ocena izzivov, s katerimi se pri prehodu soočajo najbolj prizadeta območja, vključno s socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi učinki prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo, v kateri so opredeljeni potencialno število prizadetih in izgubljenih delovnih mest, razvojne potrebe ter cilji, ki jih je treba doseči do leta 2030, povezani s preoblikovanjem ali zaprtjem dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov na teh območjih***, ter ocena negativnih učinkov prelivanja, ki jih ima prehod na sosednje regije***;

Obrazložitev

V območnih načrtih za pravični prehod bi bilo treba pravilno oceniti vse možne negativne učinke prelivanja.

Predlog spremembe 15

Člen 7(2), točka (f)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
f) opis mehanizmov upravljanja, ki jih sestavljajo partnerstva, načrtovani ukrepi spremljanja in vrednotenja ter odgovorna telesa;	f) opis mehanizmov upravljanja, ki jih sestavljajo partnerstva, načrtovani ukrepi spremljanja in vrednotenja ter odgovorna telesa***, če se razlikujejo od elementov, ki so v programu že opisani in opredeljeni v Prilogi V k Uredbi (EU) [nova uredba o skupnih določbah]. Lokalne in regionalne oblasti morajo biti v celoti vključene v vse vidike tega procesa***;

Obrazložitev

Zaradi poenostavitve bi bilo treba predložiti le informacije, ki se razlikujejo od elementov, ki so v programu že opisani v skladu s Predlogo za programe, ki se financirajo iz ESRR (cilj „naložbe za delovna mesta in rast"), ESS+, SPP, Kohezijskega sklada in ESPR – člen 16(3) (Priloga V k uredbi o skupnih določbah). ***Poleg tega je treba lokalne in regionalne oblasti v tem procesu obravnavati kot pomembne deležnike.***

Predlog spremembe 16

Člen 7(2), točka (h)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
h) v primeru podpore za produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, ***izčrpen seznam takih operacij in podjetij ter*** utemeljitev potrebe po taki podpori z analizo vrzeli, ki izkazuje, da bi brez naložbe pričakovana izguba delovnih mest presegla pričakovano število ustvarjenih delovnih mest;	h) v primeru podpore za produktivne ***in trajnostne*** naložbe v podjetja, ki niso MSP, utemeljitev potrebe po taki podpori z analizo vrzeli, ki izkazuje, da bi brez naložbe pričakovana izguba delovnih mest presegla pričakovano število ustvarjenih delovnih mest;

Obrazložitev

Zdi se, da priprava izčrpnega seznama operacij in podjetij (velika podjetja) v fazi načrtovanja SPP ni ravno izvedljiva in lahko že na samem začetku načrtovanja povzroči zamude. Poleg tega je takšen pristop popolnoma v nasprotju s prizadevanji za poenostavitev, katerih rezultat je bila med drugim opustitev posebnih postopkov, ki se v skladu s členi 100–103 veljavne uredbe o splošnih določbah uporabljajo za velike projekte.

Predlog spremembe 17

Člen 7(2), točka (i)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
i) v primeru podpore za naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, ***izčrpen seznam operacij, ki bodo prejemale podporo, ter*** utemeljitev, da prispevajo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo in vodijo v znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, precej pod zadevne referenčne vrednosti, določene za brezplačno dodelitev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta, ter ščitijo znatno število delovnih mest;	i) v primeru podpore za naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, utemeljitev, da ***operacije, ki bodo prejemale podporo,*** prispevajo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo in vodijo v znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, precej pod zadevne referenčne vrednosti, določene za brezplačno dodelitev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta, ter ščitijo znatno število delovnih mest;

Obrazložitev

Zdi se, da priprava izčrpnega seznama operacij v fazi načrtovanja SPP ni ravno izvedljiva in lahko že na samem začetku načrtovanja povzroči zamude.

Predlog spremembe 18

Člen 8a (novo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Člen 8a
	1. Vzpostavi se platforma za pravični prehod (v nadaljnjem besedilu: platforma), ki jo nadzoruje in neposredno upravlja Evropska komisija, da se omogoči dvostranska in večstranska izmenjava pridobljenih izkušenj in primerov dobre prakse v vseh prizadetih sektorjih.
	2. Platforma zajema naslednji komponenti:
	(a) tehnične delovne skupine, ki obravnavajo konkretne izzive v prizadetih regijah in omogočajo lažjo izmenjavo izkušenj ter primerov dobre prakse pri pripravi območnih načrtov za pravični prehod in posameznih operacij. Tehnične delovne skupine, ki bi morale vključevati lokalne in regionalne oblasti, se vzpostavijo glede na operativne potrebe SPP ob upoštevanju sektorjev, na katere vplivajo operacije, ki se podpirajo.
	Tehnične delovne skupine tesno sodelujejo s svetovalnim vozliščem InvestEU, ustanovljenim v skladu s členom 20 Uredbe (EU) [novi program InvestEU], in pristojnimi službami Evropske investicijske banke, da bi lokalnim in regionalnim oblastem nudili potrebno tehnično in praktično znanje o tem, kako dostopati do sredstev, ki so na voljo v okviru programa InvestEU in Evropske investicijske banke;
	(b) letni forum regij v pravičnem prehodu (v nadaljnjem besedilu: regije), ki se organizira skupaj z Evropskim odborom regij. Forum omogoča usklajevanje političnih usmeritev in njihovo preoblikovanje v operativne dejavnosti tehničnih delovnih skupin.
	3. Komisija določi natančne ureditve mehanizmov upravljanja, članstva, delovanja in proračuna platforme. Zagotovi se uravnotežena udeležba vseh ravni oblasti.
	4. Operativni stroški platforme se financirajo iz sredstev za tehnično pomoč iz tretjega pododstavka člena 3 (2).

Obrazložitev

Dodati bi bilo treba praktične določbe o ureditvi platforme za pravični prehod, da se zagotovi več jasnosti glede njenih ciljev in delovanja.

Predlog spremembe 19

Člen 10(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.	4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, ***in deležniki*** v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume

COM(2020) 23 final

Predlog spremembe 20

Člen 21a(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Znesek sredstev, ki so na voljo SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“ v skladu s členom [3] Uredbe (EU) [uredba o SPP], se dopolni s ***sredstvi*** iz ESRR in ESS+ ali kombinacijo teh sredstev kategorije regij, v katerih se nahaja zadevno območje. Skupni znesek sredstev ESRR in ESS+, prerazporejenih v SPP, ***je*** vsaj ***1,5-krat večji od*** zneska podpore SPP, vendar ne presega ***trikratne*** vrednosti te podpore. Sredstva, prerazporejena iz ESRR ali ESS+, v nobenem primeru ne presegajo 20 % zadevnih sredstev ESRR in ESS+, dodeljenih zadevni državi članici. […]	Znesek sredstev, ki so na voljo SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“ v skladu s členom [3] Uredbe (EU) [uredba o SPP], se dopolni s ***prostovoljnim prenosom sredstev*** iz ESRR in ESS+ ali kombinacijo teh sredstev kategorije regij, v katerih se nahaja zadevno območje. Skupni znesek sredstev ESRR in ESS+, prerazporejenih v SPP, ***znaša*** vsaj ***polovico*** zneska podpore SPP, vendar ne presega ***1,5-kratnika*** vrednosti te podpore. Sredstva, prerazporejena iz ESRR ali ESS+, v nobenem primeru ne presegajo 20 % zadevnih sredstev ESRR in ESS+, dodeljenih zadevni državi članici. […]

Obrazložitev

Državam članicam bi bilo treba zagotoviti večjo prožnost pri odločanju o zneskih, ki se prenesejo iz ESRR in ESS+ v SPP. To bi omejilo morebitne sprostitve sredstev v primeru slabe absorpcijske sposobnosti na najbolj prizadetih območjih.

Predlog spremembe 21

Člen 59(3a) (novo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	3a. Operacije, ki se podpirajo iz SPP v skladu z Uredbo (EU) [uredba o SPP], vrnejo podporo iz SPP, če se v desetih letih od zadnjega izplačila državi članici, ki je prejela podporo, na območju, na katerem je bila uporabljena podpora iz SPP, odpre nov premogovnik, rudnik lignita ali rudnik oljnega skrilavca ali izkopavališče šote ali se ponovno odpre začasno opuščeni premogovnik, rudnik lignita ali rudnik oljnega skrilavca ali izkopavališče šote.

Obrazložitev

Podpora je namenjena pomoči regijam pri prehodu na ogljično nevtralno gospodarstvo, kar izključuje odpiranje novih rudnikov in/ali izkopavališč šote ali ponovno odpiranje tovrstnih začasno opuščenih rudnikov in izkopavališč.

II. **POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. pozdravlja ustanovitev Sklada za pravični prehod, ki bo ključno orodje za podporo regijam, ki jih bo prehod k podnebni nevtralnosti najbolj prizadel;

2. izraža zadovoljstvo, da so v predlogu o Skladu za pravični prehod upoštevana njegova ključna priporočila iz mnenja o socialno-ekonomskem prestrukturiranju premogovniških regij v Evropi [1];

3. pozdravlja, da bo podpora iz sklada na voljo vsem državam članicam, čeprav bo usmerjena samo v najbolj prizadete regije. Poleg tega je treba za ustrezno koncentracijo in učinkovitost SPP ter za določitev minimalne intenzivnosti pomoči upoštevati le prebivalstvo zadevnih regij;

4. pozdravlja predlog, da se za SPP iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 zagotovijo sredstva v višini 11 270 459 000 EUR (v tekočih cenah), in dodatnih 32 803 000 000 EUR (v tekočih cenah) iz Instrumenta Evropske unije za okrevanje kot veliko spodbudo za uresničitev cilja SPP. Z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bi lahko številke, izražene v tekočih cenah, privedle do manjše preglednosti in primerljivosti dodeljenih sredstev med razdelki večletnega finančnega okvira, in poziva Svet, naj jih kot resnično dodatna sredstva vključi v pogajanja o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027;

5. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bodo dodatna sredstva, ki se zagotovijo iz Instrumenta EU za okrevanje in pomenijo dodatne proračunske obveznosti v letih 2021–2024, povzročila izredno velik pritisk na organe upravljanja in končne upravičence, da v prvih štirih letih novega programskega obdobja pripravijo, izvedejo in porabijo skoraj 75 % vseh dodelitev;

6. podpira pobudo Evropske komisije, da prehod na podnebno nevtralno, na podnebje občutljivo in okoljsko trajnostno gospodarstvo do leta 2050 pospremi z usmerjenimi ukrepi in na poseben način ter z dodatnimi sredstvi podpre območja, ki jih bo prehod k podnebni nevtralnosti najbolj prizadel. Poudarja, da se teh dodatnih sredstev v nobenem primeru ne sme vzeti iz proračuna za kohezijsko politiko in da mora biti trden proračun za kohezijsko politiko še naprej glavna prednostna naloga v podporo podnebnim ukrepom na teritorialni ravni;

[1] Mnenje Evropskega odbora regij – Socialno-ekonomsko prestrukturiranje premogovniških regij v Evropi (UL C 39, 5.2.2020, str. 58).

7. poziva Evropsko komisijo, naj novi Sklad za pravični prehod vključi v razdelek 2 (Kohezija in vrednote) večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in ne v razdelek 3 (Naravni viri in okolje), ter znova izraža nasprotovanje načrtovanemu krčenju sredstev za kohezijsko politiko. Ponavlja svoj poziv, naj se vsakršno nacionalno sofinanciranje evropskih strukturnih in investicijskih skladov izvzame iz izračunov primanjkljaja v okviru Pakta za stabilnost in rast, ter meni, da bi moralo to veljati tudi za Sklad za pravični prehod;

8. opozarja na posebne težave v regijah z izoliranimi energetskimi sistemi, ki so močno odvisne od fosilnih goriv, kot so najbolj oddaljene regije. Poudarja, da je razvoj mešanice energetskih virov v povezavi z ozemljem, vodo, odpadki in energijo ključnega pomena pri oblikovanju njihove energetske strategije za ogljično nevtralno gospodarstvo;

9. se seznanja s popravljeno oceno Evropske komisije, da bodo trije stebri Sklada za pravični prehod do leta 2030 vodili k naložbam v višini 150 milijard EUR. Kljub temu izraža dvom glede pričakovane stopnje finančnega vzvoda in izvedljivosti zasebnih naložb pri nekaterih od možnih projektov;

10. poziva, naj se podpora iz SPP ali mehanizma za pravični prehod ne odobri za naložbe v regijah na ravni NUTS 3, v katerih je bilo izdano javno dovoljenje za odprtje novega premogovnika, rudnika lignita ali rudnika oljnega skrilavca ali izkopavališča šote ali ponovno odprtje začasno opuščenega premogovnika, rudnika lignita ali rudnika oljnega skrilavca ali izkopavališča šote;

11. se strinja, da bi morala biti posojila javnega sektorja omejena na projekte, ki imajo merljiv učinek pri reševanju družbenih, gospodarskih ali okoljskih izzivov po prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo;

12. poudarja, da morajo lokalne in regionalne oblasti v procesu prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo financirati tudi projekte, ki ne ustvarjajo dovolj lastnih prihodkov in za katere ne prejemajo podpore v okviru drugih programov Unije. V zvezi s tem pozdravlja predlog uredbe o instrumentu za posojila v javnem sektorju v okviru mehanizma za pravični prehod, ki podpira subjekte javnega sektorja pri njihovih naložbenih potrebah, ki so posledica izzivov v zvezi s prehodom, opisanih v načrtih za pravičen prehod;

13. je seznanjen z različnimi izkušnjami lokalnih in regionalnih oblasti v EU pri uporabi finančnih mehanizmov EIB in z različnim obsegom črpanja teh sredstev. Za uspeh tretjega stebra mehanizma za pravični prehod poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da bodo posamezne države članice lokalnim in regionalnim oblastem, ki želijo uporabiti ustrezne finančne mehanizme EIB, nudile zadostno praktično in tehnično podporo;

14. se seznanja z uskladitvijo področja uporabe Sklada za pravični prehod, ESRR in ESS+, saj je mogoče večino dejavnosti, ki se podpirajo iz SPP, financirati tudi v okviru ciljev ESRR in ESS+;

15. izraža zaskrbljenost zaradi zamud, ki bi jih Sklad za pravični prehod lahko povzročil pri izvajanju glavnih programov kohezijske politike; poleg tega bi njegovo upravljanje lahko privedlo do zapletenosti in upravnega bremena;

16. izraža obžalovanje, da namerava Komisija s predlogom vzpostaviti programe na ravni NUTS 3 namesto na ravni NUTS 2, ki je raven, na kateri se izvajajo glavni programi kohezijske politike. Ta predlog je v nasprotju z zasnovo funkcionalnih območij, ki niso nujno enaka upravnim območjem na ravni NUTS 3. OR poudarja, da bi bilo treba zahtevati le en ustrezen območni načrt na ravni NUTS 2;

17. poziva k razširitvi področja uporabe Sklada za pravični prehod tako, da bodo lahko lokalne in regionalne oblasti v dogovoru z Evropsko komisijo in državami članicami v svoje območne načrte za pravični prehod vključile dodatne projekte, upravičene do podpore. Poleg tega poziva, naj se pri porazdelitvi sredstev SPP kot pomemben kazalnik upošteva brezposelnost, zlasti brezposelnost mladih;

18. poziva, naj bodo lokalni in regionalni akterji tesno vključeni v pripravo območnih načrtov za pravični prehod, saj se bo SPP upravljal deljeno, sredstva iz ESRR in ESS+ pa so tesno povezana s podporo iz SPP;

19. poziva Komisijo, naj natančneje pojasni, kako namerava pomagati organom upravljanja in regijam pri pripravi njihovih območnih načrtov upravljanja, glede na to, da se lahko predlog uredbe o SPP, vključno s prilogami, še precej spremeni. Svari pred dodatnimi zamudami pri pripravi programov, kjer je podpora iz SPP zaradi obvezne odobritve območnih načrtov za pravični prehod pogojena s podporo iz ESRR in ESS+;

20. poudarja, da od prizadetih območij ne bi smeli zahtevati, da v območnih načrtih za pravični prehod predložijo izčrpne sezname podjetjih in/ali operacij, ki jim bodo morebiti dodelili podporo, saj lahko to povzroči zamudo pri sprejemanju načrtov in nepotrebno upravno breme za organe upravljanja. Glede tega poudarja, da je bil poseben postopek za sprejetje velikih projektov črtan iz predloga Komisije za novo uredbo o skupnih določbah in da bi takšen seznam upravičencev in/ali operacij ta ukrep lahko znova izničil;

21. poziva, naj bodo prenosi na SPP omejeni na 20 % začetnih dodelitev sredstev operativnega programa iz ESRR in iz ESS+. Predlaga, da se organom upravljanja zagotovi več prožnosti tako, da bodo prenosi v skladu s členom 6(2) osnutka uredbe prostovoljni in bodo znašali največ enainpolkratnik zneska podpore iz SPP ter bodo izvedeni le s privolitvijo zadevnih lokalnih in regionalnih oblasti;

22. poudarja, da je izredno pomembno preprečiti nepotrebno upravno breme tako, da se jasno predvidi predhodna ocena učinka sistema načrtovanja in spremljanja SPPS;

23. ugotavlja, da bodo prednostne naložbe za SPP opisane v ustreznih poročilih za posamezne države, ki so del procesa evropskega semestra. Poudarja, da regije s procesom še vedno niso formalno povezane, in meni, da je treba za uresničitev ciljev SPP večjo vlogo dodeliti lokalnim in regionalnim oblastem;

24. pozdravlja, da Uredba določa specifične elemente, ki jih je treba vključiti v območne načrte za pravični prehod, in poziva zakonodajni organ, naj te elemente dopolni z jasno zavezo ciljem Pariškega sporazuma, cilju EU, da do leta 2050 postane podnebno nevtralna, in njenim ciljem glede zmanjšanja emisij do leta 2030;

25. poudarja, da je bila platforma za premogovniške regije v tranziciji prvotno ustanovljena kot platforma za premogovniške regije, v katerih se še pridobiva premog, in da je bila v drugi fazi načrtovana razširitev te pobude na vse ogljično intenzivne regije. Poudarja, da se bodo morale regije, ki jih čaka prehod, soočiti s podobnimi ovirami, zato bi morala nova platforma zagotoviti storitve svetovanja in pomoč organom upravljanja ter upravičencem pri zamislih za projekte in pri praktičnemu izvajanju na kraju samem. Poleg tega bi morala omogočiti izmenjavo primerov dobre prakse;

26. glede tega pozdravlja ustanovitev platforme za pravični prehod, ki bi morala temeljiti na dobrih izkušnjah ogljično intenzivnih regij in drugih regij, ki so uspešno prešle s fosilnih goriv na čiste vire energije. Poudarja, da bi morala platforma zagotavljati tesno sodelovanje med vsemi pristojnimi službami Komisije in Evropske investicijske banke pri obravnavanju strukturnih sprememb v prizadetih regijah, ter se zavezuje, da se bo tesno vključil v njeno delovanje, zlasti z organizacijo letnega foruma regij v pravičnem prehodu skupaj z Evropsko komisijo;

27. poudarja, da morajo pravila EU o državni pomoči omogočati prožnost, če naj bi regije v prehodu, upravičene do podpore, pritegnile zasebne naložbe. Znova poziva Komisijo, naj pri pripravi novih smernic upošteva tudi probleme, povezane s strukturnimi spremembami v prizadetih regijah, in naj zagotovi, da bodo imele te regije dovolj prožnosti, da bodo lahko socialno in gospodarsko vzdržno izvajale svoje projekte;

28. poudarja, da podpora iz Sklada za pravični prehod za produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, ne bi smela biti omejena zgolj na območja, ki so v skladu z veljavnimi pravili o državni pomoči na podlagi člena 107(3)(a) in (c) PDEU upravičena do te pomoči. Zakonodaja o državni pomoči bi morala namesto tega vsem območjem, ki so upravičena do sredstev iz SPP, omogočati, da se učinkovito in že v zgodnji fazi spopadejo z grožnjo izgube delovnih mest. To bi bilo treba zagotoviti tudi z ustrezno prilagoditvijo uredbe o splošnih skupinskih izjemah;

29. poudarja, da bi bilo treba območjem, ki so najbolj prizadeta zaradi prehoda k podnebno nevtralnemu gospodarstvu, dati priložnost, da se aktivno in čim prej spopadejo s strukturnimi spremembami, povezanimi s prehodom. Zato se zavzema za to, da se s prihodnjimi prilagoditvami pravil o državni pomoči, tj. z novo smernico Evropske komisije na podlagi člena 107(3)(b) ali (c) PDEU, zagotovi, da bo pomoč dovoljena ne glede na status območja, ki prejema podporo, v okviru veljavnih pravil;

30. priznava pomen strategij pametne specializacije kot enega glavnih orodij izvajanja novega SPP;

31. poudarja, da je pripravil vprašalnik za preučitev sprememb, ki so potrebne za ureditev državne pomoči v zvezi s strukturnimi spremembami v evropskih premogovniških regijah ([2]). Poudarja, da je v sklepih izpostavljeno, da bi moral biti prehod podprt z državno pomočjo, da bi pritegnili podjetja, ki bi lahko izravnala zmanjševanje števila delovnih mest in izgube pri ustvarjanju vrednosti. Nadalje poudarja, da bi morala pravila o državni pomoči omogočati večjo prožnost, zlasti v zvezi z naložbami v energetsko infrastrukturo, energetsko učinkovitost, dejavnosti, povezave z energijo, in obnovljive vire energije;

32. podpira, da zakonodajni predlog temelji na členu 175 PDEU, ki je osredotočen na kohezijo, in meni, da predlog jasno prikazuje evropsko dodano vrednost ter je skladen z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti.

V Bruslju, 2. julija 2020

Predsednik
Evropskega odbora regij

Apostolos TZITZIKOSTAS

([2]) https://cor.europa.eu/sl/news/Pages/report-coal.aspx.